

UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU”

FACULTATEA DE DREPT

ȘCOALA DOCTORALĂ

TEZĂ DE DOCTORAT

**RĂSPUNDEREA PENALĂ A MEDICULUI PENTRU
CULPĂ PROFESIONALĂ - TEORIE ȘI PRACTICĂ JUDICIARĂ
- REZUMAT -**

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC

Prof.univ.dr. VASILE DOBRINOIU

DOCTORAND

HĂRĂTĂU ADRIAN

București

-2017-

ABREVIERI ..... **Error! Bookmark not defined.**

CAPITOLUL I. Subiecții activi ai culpei profesionale medicale (malpraxis) și legislația în această materie ..... **Error! Bookmark not defined.**

Secțiunea I. Personalul medical, culpa profesională și legislația în materie....**Error! Bookmark not defined.**

Subsecțiunea I. Exercitarea profesiei de medic și legislația în această materie**Error! Bookmark not defined.**

§1. Medicul, subiect activ al culpei profesionale**Error! Bookmark not defined.**

§2. Autorizarea exercitării profesiei de medic . **Error! Bookmark not defined.**

§3. Organizarea și funcționarea Colegiului Medicilor din România .....**Error!**

Bookmark not defined.

§4. Răspunderea disciplinară a medicului..... **Error! Bookmark not defined.**

Subsecțiunea a II-a. Procedura administrativă de stabilire a răspunderii medicului pentru culpa profesională ..... **Error! Bookmark not defined.**

§1. Aspecte teoretice ..... **Error! Bookmark not defined.**

§2. Examen de practică judiciară ..... **Error! Bookmark not defined.**

Secțiunea a II-a Codul de deontologie medicală a Colegiului Medicilor din România ..... **Error! Bookmark not defined.**

§1. Principiile fundamentale ale exercitării profesiei de medic**Error! Bookmark not defined.**

§2. Consimțământul pacientului ..... **Error! Bookmark not defined.**

§3. Secretul profesional și accesul la datele referitoare la starea de sănătate a pacientului..... **Error! Bookmark not defined.**

§4. Comportamentul profesional și etic al medicului**Error! Bookmark not defined.**

§5. Fapte și acte nedeontologice ..... **Error! Bookmark not defined.**

§6. Atingeri ale independenței profesionale..... **Error! Bookmark not defined.**

§7. Limitele angajamentului profesional.....	Error! Bookmark not defined.
§8. Diligența de claritate și colaborarea cu alți specialiști	Error! Bookmark not defined.
§9. Consultul în echipă, luarea deciziei și comunicarea ei	Error! Bookmark not defined.
§10. Actul medical de la distanță	Error! Bookmark not defined.
§11. Finalizarea obligației asumate de către medic și refuzul acordării serviciilor medicale	Error! Bookmark not defined.
§12. Activități conexe actului medical.....	Error! Bookmark not defined.
§13. Judecarea cauzelor deontologice.....	Error! Bookmark not defined.
Secțiunea a III-a. Alte acte normative conexe exercitării profesiei medicale.	Error! Bookmark not defined.
Legea drepturilor pacientului	Error! Bookmark not defined.
§1. Drepturile pacientului	Error! Bookmark not defined.
§2. Dreptul pacientului de a consimți la intervenția medicală	Error! Bookmark not defined.
§3. Dreptul la confidențialitatea informațiilor și viața privată a pacientului	Error! Bookmark not defined.
§4. Drepturile pacientului în domeniul reproducerii	Error! Bookmark not defined.
§5. Drepturile pacientului la tratament și îngrijiri medicale	Error! Bookmark not defined.
CAPITOLUL II. Raportul juridic medical.....	Error! Bookmark not defined.
Secțiunea I. Definiția, structura și caracteristicile raportului juridic medical..	Error! Bookmark not defined.
§1. Definiția raportului juridic medical.....	Error! Bookmark not defined.
§2. Structura raportului juridic medical	Error! Bookmark not defined.
§3. Caracteristicile raportului juridic medical..	Error! Bookmark not defined.

Secțiunea a II-a. Raportul juridic medical și riscul actului medical**Error! Bookmark not defined.**

§1. Obligația de informare și riscul actului medical**Error! Bookmark not defined.**

§2. Riscurile medicale și clasificarea lor.....**Error! Bookmark not defined.**

§3. Riscurile medicale și jurisprudența CEDO **Error! Bookmark not defined.**

Secțiunea a III-a. Alte obligații ce derivă din raportul juridic medical**Error! Bookmark not defined.**

§1. Obligația de confidențialitate .....**Error! Bookmark not defined.**

§2. Obligația de securitate.....**Error! Bookmark not defined.**

§3. Studiu de caz .....**Error! Bookmark not defined.**

Secțiunea a IV-a. Cum funcționează raportul juridic medical în cazul persoanelor care execută pedepse privative de libertate în penitenciare**Error! Bookmark not defined.**

§1. Asistența medicală obișnuită, a persoanelor care execută pedepse privative de libertate în penitenciare .....**Error! Bookmark not defined.**

§2. Asistența medicală a persoanelor condamnate și încarcerate în cazuri speciale .....**Error! Bookmark not defined.**

§3. Alte dispoziții vizând dreptul la sănătate a persoanelor care execută pedepse privative de libertate în penitenciare.....**Error! Bookmark not defined.**

§4. Dispozițiile privind asistența medicală a persoanelor condamnate aflate în penitenciare .....**Error! Bookmark not defined.**

§5. Respectarea dreptului la sănătate și îngrijiri medicale a persoanelor condamnate ce execută pedepse privative de libertate în penitenciarele din România. Jurisprudența CEDO.....**Error! Bookmark not defined.**

CAPITOLUL III Culpă ca modalitate a vinovăției..**Error! Bookmark not defined.**

Secțiunea I. Instituția culpei ca modalitate a vinovăției în noul cod penal .....**Error! Bookmark not defined.**

§1. Observații preliminare.....**Error! Bookmark not defined.**

§2. Reglementarea culpei în noul Cod penal ... **Error! Bookmark not defined.**

§3. Vinovăția și elementul subiectiv al infracțiunii în lumina noului Cod Penal
..... **Error! Bookmark not defined.**

Secțiunea a II-a Culpa și modalitățile ei..... **Error! Bookmark not defined.**

Subsecțiunea I. Culpa cu prevedere (ușurința) ... **Error! Bookmark not defined.**

§1. Definiția culpei cu prevedere și caracterizare. Practică judiciară .....**Error!
Bookmark not defined.**

§2. Condițiile culpei cu prevedere ..... **Error! Bookmark not defined.**

Subsecțiunea a II-a. Culpa fără prevedere sau neglijența (greșeala)**Error! Bookmark
not defined.**

§1. Definiție și caracterizare ..... **Error! Bookmark not defined.**

§2. Condiții necesare pentru existența culpei fără prevedere**Error! Bookmark not
defined.**

§3. Aprecierea vinovăției în cazul culpei fără prevedere**Error! Bookmark not
defined.**

§4. Raportul de cauzalitate în cazul culpei..... **Error! Bookmark not defined.**

§5. Culpe concurente..... **Error! Bookmark not defined.**

§6. Când este exclusă culpa ..... **Error! Bookmark not defined.**

§7. Ate modalități ale culpei ..... **Error! Bookmark not defined.**

CAPITOLUL IV Răspunderea juridică penală a medicului pentru malpraxis.....147

Secțiunea I. Specificul culpei profesionale în domeniul medical**Error! Bookmark not
defined.**

§1. Considerații generale privind răspunderea juridică a medicului**Error! Bookmark
not defined.**

§1.1. Răspunderea disciplinară a medicului..... **Error! Bookmark not defined.**

§1.2. Răspunderea administrativă ..... **Error! Bookmark not defined.**

§1.3. Răspunderea civilă ..... **Error! Bookmark not defined.**

Secțiunea a II-a. Specificul culpei medicale în domeniul penal**Error! Bookmark not defined.**

§1. Evoluția istorică a răspunderii medicului pentru culpa profesională .....**Error! Bookmark not defined.**

§2. Medicul și legea penală..... **Error! Bookmark not defined.**

§3. Evoluția istorică a învinuirilor care au atras răspunderea penală pentru culpa profesională a medicului ..... **Error! Bookmark not defined.**

§3.1. Vechile legiuiri românești ..... **Error! Bookmark not defined.**

§3.2. Codul penal de la 1864..... **Error! Bookmark not defined.**

§3.3. Reglementarea din Transilvania..... **Error! Bookmark not defined.**

§3.4. Reglementarea din Bucovina ..... **Error! Bookmark not defined.**

§3.5. Codul penal Carol al II-lea ..... **Error! Bookmark not defined.**

§3.6. Codul penal de la 1968..... **Error! Bookmark not defined.**

§3.7. Noul Cod penal ..... **Error! Bookmark not defined.**

§4. Învinuiri care atrag în prezent răspunderea penală a medicului pentru culpa profesională..... **Error! Bookmark not defined.**

Secțiunea a III-a. Culpa profesională a medicului care atrage răspunderea penală
..... **Error! Bookmark not defined.**

§1. Ce este culpa profesională..... **Error! Bookmark not defined.**

§2. Ce este malpraxisul ..... **Error! Bookmark not defined.**

§3. Obligațiile medicului și malpraxisul ..... **Error! Bookmark not defined.**

§3.1. Formele culpei medicale profesionale .... **Error! Bookmark not defined.**

§3.2. Culpa profesională de omisiune (inacțiune)**Error! Bookmark not defined.**

§4. Formele culpei medicale ..... **Error! Bookmark not defined.**

§5. Legătura de cauzalitate în malpraxis..... **Error! Bookmark not defined.**

§6. Eroarea și greșeala în actul medical ..... **Error! Bookmark not defined.**

Secțiunea a IV-a. Răspunderea medicului pentru malpraxisul penal**Error! Bookmark not defined.**

§1. Structura culpei penale profesionale a medicului**Error! Bookmark not defined.**

§1.1. Încălcarea unei obligații de prudență reglementată prin acte normative**Error! Bookmark not defined.**

§1.2. Încălcarea obligației de previzibilitate și evitabilitatea urmării cauzatoare de prejudiciu ..... **Error! Bookmark not defined.**

§2. Stabilirea vinovăției medicului în cazul culpei din neprevvedere**Error! Bookmark not defined.**

CAPITOLUL V. Răspunderea penală pentru culpa profesională medicală și unele instituții de drept penal..... **Error! Bookmark not defined.**

§1. Existența consimțământului persoanei vătămate (pacientul) cauza justificativă și malpraxisul medical ..... **Error! Bookmark not defined.**

§2. Culpa penală medicală și măsurile de siguranță**Error! Bookmark not defined.**

§3. Culpa penală medicală și pedepsele complementare**Error! Bookmark not defined.**

§4. Culpa penală medicală și individualizarea. **Error! Bookmark not defined.**

§5. Culpa profesională și instituția suspendării executării pedepsei sub supraveghere ..... **Error! Bookmark not defined.**

§6. Culpa profesională și instituțiile „renunțarea la pedeapsă” și „amânarea aplicării pedepsei” ..... **Error! Bookmark not defined.**

CAPITOLUL VI: Culpa Profesională în dreptul comparat.....253

CAPITOLUL VII. Studiu de caz ..... **Error! Bookmark not defined.**3

CONCLUZII – PROPUNERI – PROPUNERI DE LEGE FERENDA**Error! Bookmark not defined.**

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ ..... **Error! Bookmark not defined.**

I. Legislație..... **Error! Bookmark not defined.**

II. Tratatate, Cursuri, Monografii	Error! Bookmark not defined.
Monografii	Error! Bookmark not defined.
Literatura medicală.....	Error! Bookmark not defined.
Autori străini	Error! Bookmark not defined.
Lucrări conținând practică judiciară citate în teză	Error! Bookmark not defined.
Articole, studii și jurisprudență	Error! Bookmark not defined.
Tribunalul Suprem	Error! Bookmark not defined.
Curtea Supremă de Justiție.....	Error! Bookmark not defined.
Curți de Apel.....	Error! Bookmark not defined.
Tribunale	Error! Bookmark not defined.
Judecătorii	Error! Bookmark not defined.
Legislație Comunitară (U.E.)	Error! Bookmark not defined.
Infrațiuni prevăzute în Legea nr. 95/2006 republicată, privind reforma în domeniul sănătății	Error! Bookmark not defined.

Prezentul demers științific a fost inițiat într-o perioadă în care multitudinea de informații negative cu privire la abaterile săvârșite de către medici în efectuarea

actului medical a luat amploare, abateri care pot genera atât răspunderea civilă dar și penală a acestora.

Dacă răspunderea civilă a medicului pentru culpă profesională poate genera obligația pentru acesta (și nu numai) la repararea prejudiciului cauzat, răspunderea penală a medicului implică cu totul alte consecințe. Prin urmare, am considerat necesar să analizăm condițiile în care ar putea fi antrenată răspunderea penală a unui medic pentru culpa profesională.

Lucrarea este structurată în șapte capitole.

Capitolul I al lucrării este intitulat „Subiecții activi ai culpei profesionale medicale (malpraxis) și legislația în această materie”. Astfel, în cercetarea noastră am pornit de la identificarea subiecților activi ce răspund potrivit legii, civil sau penal pentru culpa profesională medicală. Este adevărat că în practica judiciară penală cel mai adesea întâlnim medicul ca subiect activ al culpei profesionale, însă sfera acestor subiecți este mult mai largă.

Studiul în profunzime al legislației medicale, ne-a permis să identificăm spațiul legal în cadrul căruia medicul își desfășoară activitatea profesională. Din studiul obligațiilor profesionale ale medicului, am constatat că aceste obligații nu se îndeplinesc oricum, la voia întâmplării, ci într-un cadru legal, generat de raportul juridic medical în care intră pacientul și medicul său. Din acest motiv am analizat acest raport din care izvorăște răspunderea juridică, civilă sau penală, a medicului.

Acest lucru l-am realizat în cel de-al doilea capitol al tezei, intitulat „Raportul juridic medical”, care ne dezvăluie multitudinea obligațiilor și diversitatea situațiilor ce pot să apară în desfășurarea acestui raport cu ocazia exercitării unui act medical profesional. În acest capitol, pe lângă structura și caracteristicile raportului juridic medical, am analizat și modalitatea în care acest

raport juridic funcționează în cazul persoanelor care execută pedepse privative de libertate în penitenciare.

În capitolul III intitulat „Culpa ca modalitate a vinovăției”, am pus în discuție problematica pe care o ridică culpa în reglementarea noului Cod penal, având în vedere și unele modificări importante aduse de legiuitor acestei instituții. Analiza profundă efectuată în acest capitol, instituției culpei în general, a servit la înțelegerea mai bine a culpei penale profesionale a medicului care prezintă unele particularități specifice în raport cu alte culpe profesionale..

Astfel, în capitolul IV intitulat „Răspunderea juridică penală a medicului pentru malpraxis” am analizat din punct de vedere al dreptului penal, specificul culpei profesionale medicale și evoluția istorică a răspunderii medicului pentru culpa profesională.

Analiza instituției culpei ca formă a vinovăției în lumina noului Cod penal, prin prisma răspunderii penale a medicului pentru malpraxis, ne-a permis să observăm unele disfuncționalități ale acesteia. Observând că procesele psihice stabilite de legiuitor pentru culpa penală nu se pliază în mod corespunzător în cazul medicilor, motiv pentru care în practica judiciară s-au creat unele confuzii în cazul delimitării intenției indirecte de culpa cu prevedere, am procedat la inițierea unor propuneri de lege ferenda. Analiza făcută în capitolele III și IV în raport cu problematica tratată, este susținută de o bogată practică judiciară de profil și jurisprudență CEDO.

În capitolul V intitulat „Răspunderea penală pentru culpa profesională medicală și unele instituții de drept penal” am analizat corelațiile ce pot exista între culpa penală profesională a medicului și alte instituții cum ar fi cauza justificativă și consimțământul persoanei vătămate, pedepsele complementare, măsurile de siguranță, individualizarea pedepselor, renunțarea la aplicarea pedepsei sau

amânarea aplicării pedepsei, toate aceste analize ale culpei penale profesionale a medicului corelate cu instituțiile menționate având un caracter absolut de noutate.

În capitolul VI am efectuat o prezentare a culpei profesionale medicale în dreptul comparat, analizând modalitatea în care este reglementată răspunderea medicului atât în unele state europene dar și din alte state.

În capitolul VII am prezentat un studiu de caz, respectiv un rechizitoriu prin care doi medici au fost trimiși în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de ucidere din culpă, motivarea primei instanțe de judecată prin care aceasta a hotărât condamnarea acestora pentru culpă profesională dar și decizia instanței de apel prin s-a dispus achitarea unuia dintre cei doi medici, reținându-se că nu sunt îndeplinite condițiile culpei ca formă de vinovăție.

Demersul științific se finalizează cu concluziile și propunerile de lege ferenda formulate.